

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

HE 40/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle työttömyyskassojen tehtävien laajentamista koske-
vaksi lainsäädännöksi

Uudenmaan TE-toimiston asiantuntijalausunto

Ehdotetun lakimuutoksen tarkoituksena on laajentaa työttömyyskassojen tehtäviä niin, että jatkossa työttömyyskassat voivat tarjota yksityisiä työvoimapalveluita. Uudenmaan TE-toimisto kiinnittää hallituksen esityksessä huomiota seuraaviin seikkoihin:

Hallituksen esityksen mukaan työttömyyskassojen työllisyyttä tukevat palvelut eivät olisi velvoittavia, eikä palveluihin osallistuminen olisi pätevä syy kieltäytyä työvoimaviranomaisen palveluista. Julkisia palveluja tarjoavan viranomaisen tulisi mahdollisuuksien mukaan harkita, mikä yksittäistapauksessa edistää parhaiten työnhakijan työllistymistä. TE-toimisto katsoo, että voisi olla tarpeen määritellä tarkemmin, mitkä asiat harkinnassa tulisi ottaa huomioon, jotta työnhakijoita kohdeltaisiin mahdollisimman tasapuolisesti. On myös välttämätöntä, että työvoimaviranomaisella on riittävät tiedot palvelun sisällöstä, jotta harkintaa voidaan tehdä. On siis tärkeää, että työttömyyskassat määrittelevät tarjoamansa palvelut yksityiskohtaisesti ja tieto välittyy työvoimaviranomaisille.

Esityksen mukaan työttömyyskassan tarjoamia palveluja ei tulisi sisällyttää osaksi työllistymissuunnitelmaa tai sitä korvaavaa suunnitelmaa. Palvelu voitaisiin kuitenkin mainita suunnitelmassa työnhakijan tilannetta taustoittavassa osassa, jos palvelukokonaisuuden hahmottaminen sitä poikkeuksellisesti vaatisi. Palvelua ei tällöinkään tulisi sisällyttää työnhakijan velvoittaviin toimiin. On ymmärrettävää, ettei työttömyyskassan järjestämiä palveluita lähtökohtaisesti sisällytettäisi työllistymissuunnitelmaan, sillä palvelut eivät ole velvoittavia. Uudenmaan TE-toimisto katsoo tärkeäksi sen, että palvelusta voidaan kirjata maininta taustoittavaan osaan. Esimerkiksi työnhakijan vastuuasiantuntijan vaihtuessa tulisi tiedon siitä, että asiakas osallistuu työttömyyskassan palveluun ja on katsottu, ettei hänen siksi ole tarpeellista osallistua työvoimaviranomaisen tarjoamaan palveluun, välittyä uudelle vastuuasiantuntijalle. Selkeyttämiseksi hallituksen esitykseen voisi olla hyvä kirjata erikseen, tarkoitetaanko taustoittavalla osalla kartoitusta vai toimintasuunnitelmaa. Työllistymissuunnitelma ja sitä korvaava suunnitelma muodostuu kartoitusosasta sekä toimintasuunnitelmaosasta.

Esityksen mukaan palvelun ajalta maksettaisiin työttömyysetuutta samoin edellytyksin kuin muulloinkin työnhakijan ollessa työtön, eikä osallistuminen tai osallistumatta jättäminen vaikuttaisi henkilön oikeuteen saada

21.5.2024

työttömyysetuutta. Muun muassa esityksen sivuilla 12 ja 25 todetaan, että jos palveluun osallistumista olisi pidettävä opiskeluna, työnhakijan työttömyysturvaoikeus ratkaistaisiin työttömyysturvalain opiskelua koskevien säännösten perusteella. Jotta työvoimaviranomainen voi arvioida, katso taanko palveluun osallistuminen työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:n mukaan päätoimiseksi opiskeluksi, työttömyyskassojen tulee määritellä palvelun laajuus ja sisältö tarkasti. On tärkeää, että tieto on saatavilla ennen kuin työnhakija osallistuu palveluun. Selvyiden vuoksi myös esityksen säännöskohteisissa perusteluissa voisi olla hyvä mainita, että silloin kun työttömyyskassan palveluun osallistumista voitaisiin pitää päätoimisena opiskeluna, työnhakijan työttömyysturvaoikeus ratkaistaisiin työttömyysturvalain opiskelua koskevien säännösten perusteella.

Esityksessä tuodaan esille, ettei työttömyyskassan tarjoamien palveluiden ole tarkoitus korvata julkisia työvoimapalveluita, vaan palvelut olisivat täydentäviä. On tärkeää, ettei kassojen mahdollisuus tarjota palveluita vaikuttaisi työvoimaviranomaisten tarjoamiin julkisiin palveluihin. Työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025 ja resurssit työvoimapalveluiden järjestämiselle voivat vaihdella kunnittain. Kunnan mahdollinen huono taloudellinen tilanne ei saisi vaikuttaa siihen, että julkisia työvoimapalveluita korvattaisiin kassan palveluilla, joita voivat käyttää ainoastaan kassan jäsenet.

Uudenmaan TE-toimisto pitää sinänsä positiivisena asiana, että työnhakijoille on tarjolla monipuolisesti erilaisia työllistymistä tukevia palveluita, vaikkakin esityksen mukaan lakimuutoksen vaikutus työllisyyteen olisi todennäköisesti vähäinen. Jotta uudistus toimisi tarkoituksenmukaisella tavalla, asiakkaiden informointi palveluista ja niiden suhteesta työvoimaviranomaisten tuottamiin palveluihin on välttämätöntä. Esityksen mukaan työttömyyskassojen palvelutoiminta käynnistyisi kunnolla aikaisintaan vuoden 2025 alusta eli samoihin aikoihin, kun työvoimapalvelut siirtyvät kunnille. Useat yhtäaikaiset muutokset voivat johtaa väärinymmärryksiin, mikäli muutoksista tiedottaminen on puutteellista.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt juristi Ella Kovanen ja ratkaissut johtaja Minna Helenius.

Tämä asiakirja KEHA/37242/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/37242/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kovanen Ella 21.05.2024 13:38

Ratkaisija Helenius Minna L 21.05.2024 15:21